

«Там смуглянка-малдаванка збірае вінаград»

Прысвячаецца 25-годдзю ўстанаўлення дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Малдова і Рэспублікай Беларусь

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 1. Стэфан... (Штэфан чэл Марэ). Малдаўскі гаспадар, які кіраваў Малдовай у 1457—1504 гадах, пры якім тагачасная Малдова дасягнула найвышэйшага росквіту. 4. Вясенняе малдаўскае свята, якое малдаване адзначаюць 1 сакавіка. 9. Добра, калі хлеб свежы, ... старое, а нявеста маладая (малдаўская прык.). 10. Тое, што і ляднік. 11. Імя сына навагрудскага і ваўкавыскага князя Карыята, які ў 1374 годзе быў запрошаны на пасаду гаспадара Малдовы. 12. ... Вайцаховіч. Імя вядомага ў Малдове ўдзельніка Вялікай Айчыннай вайны, доктара сельскагаспадарчых навук, беларуса, ураджэнца Пухавіцкага раёна, якому было прысвоена званне Ганаровага грамадзяніна Малдовы; у г. Кішынёве ён стварыў музей баявой славы «Гвардзеец». 13. Паўвостраў у Чорным моры. 15. Лісцевае дрэва, якое ўпамінаецца ў тэксце вядомай песні «Смуглянка» (сл. Я. Шведава, муз. А. Новікава); з гэтай песні ўзята і назва крыжаванкі. 16. Лепей гадзіна на роздум, чым ... на шкадаванне (малдаўская прык.). 17. Малдаўскі танец; сельскае народнае гуляння; малдаўскі дзяржаўны ансамбль народнага танца. 20. Найбольш распаўсюджаны ў Малдове кругавы танец, у якім танцоры трымаюцца за рукі. 21. ... марэ. У малдаўскай хаце — асобнае памяшканне для гасцей. 22. ... Добры (... чэл Бун). Імя малдаўскага гаспадара, які падтрымліваў добрыя адносіны з князямі ВКЛ Вітаўтам і Свідрыгайлам; у часы яго кіравання малдаўскія атрады поплеч з нашымі продкамі змагаліся разам у Грунвальдскай бітве 1410 года супраць нямецкіх крыжакоў. 28. Назва вакальна-харэаграфічнай групы артыстаў малдаўскай дыяспары ў Беларусі, кіраўніком якой з'яўляецца старшыня грамадскага аб'яднання «Абшчына Малдовы» Антаніна Валько. 29. Імя бацькі былога пасла Рэспублікі Малдовы ў Рэспубліцы Беларусь Георгія Хіаарэ, які ў 1944 годзе ўдзельнічаў у баях за вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў; пры вызваленні Малдова атрымаў званне Героя Савецкага Саюза беларус Дзмітрый Жмурыў, у мірны час — прафесар, доктар гістарычных навук. 30. Самае значнае, галоўнае (разм.). 31. ... — вінаграднік з сада (караімаўская прык.). 32. Сафія ... Вядомае савецкае і ўкраінскае спявачка малдаўскага паходжання.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 2. Дзіцяня авечкі. 3. Горад на поўдні Малдовы, курорт; не-

калі яго наведалі А. Пушкін, М. Горкі і ўславілі горад у такіх сваіх творах, як «Цыганы», «Элегія», «Макар Чудра», «Старая Ізергіль». 4. Вяровачка для завязак. 5. Вялікая група роднасных па мове народаў; да яе належаць гагаузы, жыхары аўтаномнага рэгіёна Малдовы з галоўным горадам Камрат. 6. Тое, што і вохра. 7. Дзе ... — там і мядок (прык.). 8. Бацькаўшына, радзіма. 14. «Я ўсё бяру ў цябе, // Гарачаму поціску рук — у хоры тваёй, // Абдымку доўгаму — у лоз вінаградных». З верша малдаўскага паэта Грыгорэ Віеру «Малдова». 15. Выдавец кніг, друкар (устар.). У Мал-

дове ім быў малдаўскі першадрукар XVII стагоддзя мітрапаліт Дасафцей. 18. Капуснік, бацвінне. 19. ... елі кіслы вінаград, а ў дзяцей аскома (біблейская прык.). 23. Прыбор для асвятлення. 24. Той, хто знаходзіцца ў сваяцтве з кім-небудзь. 25. У малдаван лірычная народная песня, а таксама назва харавой капэлы. 26. Вінаградная ... і пляцень ломіць (малдаўская прык.). 27. «Мой ласкавы і пшчотны ...». Вядомы ўсім цікавы мастацкі фільм, створаны малдаўскім кінарэжысёрам Эмілем Ляцнюн і малдаўскім кампазітарам Яўгенам Догам.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ. г. Дзяржынск.

18. Ахратэ. 19. Бацькі. 23. Ляма. 24. Сваак. 25. Дюна. 26. Лазя. 27. Звер. 3. Карул. 4. Матэ. 5. Цюрк. 6. Охра. 7. Кветкі. 8. Ачыня. 14. Малдова. 15. Кніжнік. 12. Уладзімір. 13. Крым. 15. Кіеў. 16. Гора. 17. Жок. 20. Хора. 21. Каца. 22. Аляксандра. 1. Вялікі. 4. Мерцішор. 9. Віно. 10. Глетчар. 11. Юрыі.

Правец, калі ласка, адкажы

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	9.15	16.48	7.33
Віцебск —	9.11	16.30	7.19
Магілёў —	9.05	16.38	7.33
Гомель —	8.53	16.43	7.50
Гродна —	9.29	17.05	7.36
Брэст —	9.21	17.14	7.53

Месяц

Апошняя квадра
10 снежня.
Месяц у сузор'і Льва.

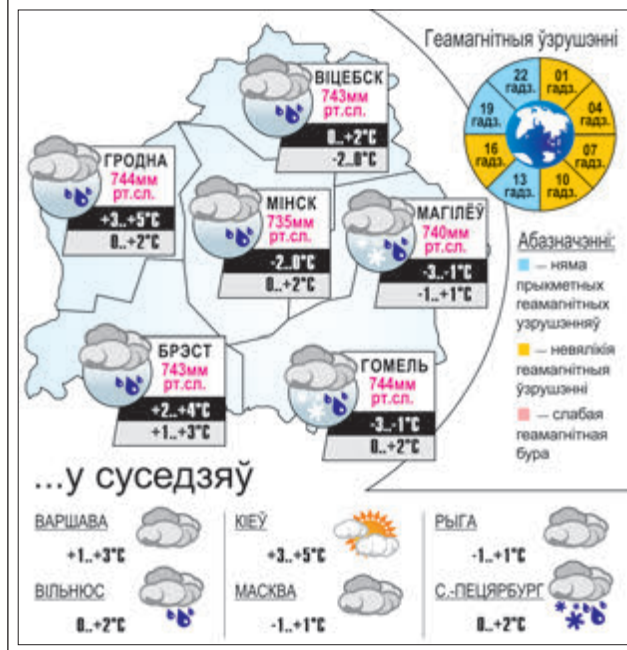
Імяніны

Пр. Аляксандра, Васіля, Кузьмы, Паўла, Пятра, Рыгора, Сямёна. К. Лаўрэнцы.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Ідуць экзамены па прадмеце «Ахова прыроды». Прафесар:

— Уявіце сабе, у вас Дзень нараджэння. Вы седзіце за сталом, а вам у чарку ўпаў прусак. Што вы будзеце рабіць?

Студэнт:
 — Выцягну яго з чаркі і акуратна пакладу на стол!
 — Двойка!
 — За што?!
 — Трэба было выцягнуць

з чаркі і пакласці спачатку ў салату, каб закусіў!

Усё, хопіць думаць пра секс!

Падумаю лепш пра непазнаны Сусвет, пра іншыя міры.

А вось цікава, бабы там ёсць?..

— Ты ў пятніцу вечарам у колькі вызвалішся?

— У пятніцу вечарам я вызвалюся ў панядзелак раніцай.

Малюнак Аляксандра КАРШАКЕВІЧА.

Даты

Падзеі

Людзі

8 СНЕЖНЯ

1800 год — нарадзіўся Дамінік Ходзька, літаратар, фалькларыст, этнограф. Вучыўся ў Віленскім універсітэце. Член таварыства філарэтаў. Член Віленскай археалагічнай камісіі. Настаўнічаў у Вільні, на Случчыне. Апублікаваў успаміны і нарысы пра жыццё і дзейнасць Л. Бароўскага, Ю. Крашэўскага і інш. Збіраў і апрацоўваў беларускую вусную народную творчасць. Аўтар прац пра рэкі Беларусі і Літвы (рукапіс перадаў Віленскай археалагічнай камісіі). Супрацоўнічаў з А. Кіркорама, Я. і К. Тышкевічамі. Памёр у 1863 годзе.

1918 год — нарадзіўся (в. Хатляны Уздзенскага раёна) Аляксандр Сямёнавіч Махнач, вучоны-геолаг, акадэмік НАН Беларусі, доктар геолага-мінералагічных навук, прафесар, заслужаны дзеяч навукі Беларусі. Удзельнік пошуку і адкрыцця радовішчаў калійнай і каменнай соляў у Беларусі. Аўтар больш як 400 навуковых прац. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі. Памёр у 2006 годзе.

1927 год — нарадзіўся (г. Мінск) Віктар Рыгоровіч Карпілаў, беларускі рэжысёр, педагог, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі. У 1956—1989 гадах працаваў на Беларускай рэспубліканскай студыі тэлебачання, у 1969—1986-м адначасова выкладаў у Беларускай тэатральна-мастацкай інстытуце. Сярод работ: тэлевізійная пастаноўка «Сэрца на далоні», «Якаў Багамолаў», «Федра», тэлефільмы «Тартак», «Помнікі не маўчаць» і інш. Памёр у 1994 годзе.

1933 год — нарадзіўся Леў Барысаў, савецкі і расійскі акцёр тэатра і кіно, народны артыст Расійскай Федэрацыі. Здымаўся ў фільмах «Вышыня», «Вуліца маладосці», «Дзямідавы», «Вас чакае грамадзянка Ніканорава», «Гараж» і многіх іншых. Памёр у 2011 годзе.

1955 год — парламенцкая асамблея Савета Еўропы зацвердзіла афіцыйны сцяг гэтай арганізацыі, які пасля перайшоў у спадчыну да Еўрасаюза. Сцяг уяўляе сабой блакітнае полотношча, у цэнтры якога намалеваны 12 пяціканцовых залатых зорак, размешчаных па крузе, аналагічна лічбам на цыферблате гадзінніка. У конкурсе на лепшы праект сцяга ўдзельнічалі сотні мастакоў. Перамог чыноўнік з апарата Савета Еўропы Арсен Хейтц, які і прапанаваў варыянт — зоркі на блакітным.

Было сказана

Антуан дэ Сент-Экзюперы, французскі пісьменнік:

«Я даўно навучыўся адрозніваць тое, што важна, ад таго, што неабходна. Неабходна, ясная справа, каб чалавек еў, таму што без харчавання не будзе чалавек і такім чынам чалавек перастане існаваць, але каханне, сэнс жыцця і каштоўнасць рэчаў Божых важнейшыя».